

На овај текст подстакла ме преписка с једним колегом с којим сам, између осталог, дискутовао о Либији. На почетку свог коментара, иначе врло критичког према НАТО агресији на Либију, рекао је да му „разуме се, Гадафи ни на који начин није симпатичан, али да упркос кооперативности Либије последњих неколико година и њеном наглашеном мирењу са Западом - ипак персонификује некакав отпор безрезервној подређености савременом имеријализму“. Шаљиво сам му одговорио да мени Гадафи јесте симпатичан, нарочито откако је набацио оне брчиће и брадицу, па још наочаре за сунце и дужу, разбарушену косу - изгледа ми млађи једно 15-20 година, налик некадашњим холивудским глумцима-заводницима типа Клерка Гебла и сличних.

Гадафијев револуционарни и антиимперијалистички пројекат

Али, шалу на страну у оваквој ситуацији, са другим делом његовог коментара сам се у потпуности сложио. Наравно да Гадафи симболизује отпор империјализму, и да се у том контексту његов револуционарни *background* и самопоимање никада се не смеју превидети или занемарити. То је видљиво почев од самог државног уређења Либије. Пуковник Гадафи је, након државног удара против краља Идриса, изведеног у сарадњи са још неколико официра 1. септембра 1969. године, укинуо монархију и Либију претворио прво у арапску републику, а касније у „велику социјалистичку народну арапску џамахирију“, како гласи њено пуно име од 1977. године. „Џамахирија“ је иначе арапски назив за „републику“, па се њиме означава народна република као државно уређење. Гадафи је тиме желео да истакне да је Либија држава непосредне демократије, без супротстављених политичких странака као главних носиоца (од народа отуђене) политичке моћи, односно држава којом изворно владају народне масе посредством својих локалних савета и комуна. То су тзв. основни народни конгреси који бирају своје представнике у Општи народни конгрес као врховно државно тело.

Либијско вођство је истовремено обавестило амбасадоре САД-а и Велике Британије да прекида са до тада важећим споразумима донетим између Либије и ових земаља. Све то било је праћено нападом на позиције страног капитала у економији, као и

национализацијом великих и средњих индустријских предузећа.

На челу либијске државе смењују се генерални секретари Општег народног конгреса, док се сам Гадафи налази изван ових тела са неприкосновеном улогом „(братског) вође либијске револуције“, како званично гласи његова титула. На овом месту опет је видљиво револуционарно саморазумевање Гадафија, али и свих оних Либијаца који га још увек подржавају и следе. Зато не треба да чуди што је Гадафи недавно, у јеку НАТО агресије као ваздушне подршке његовим противницима, за себе рекао: „Ја сам борац, револуционар и умрећу као мученик“, као што не треба да чуди да многи либијски побуњеници носе старе заставе монархије и слике краља Идриса, изражавајући тиме свој контрареволуционарни патос. Осим тога, Гадафи је написао „Зелену књигу“ за коју се каже да је инспирисана „Црвеном књигом“ Мао Це Тунга. Дакле, слично социјалистичким/комунистичким вођама, бавио се непосредно теоријско-идеолошким радом, још једном потврђујући Лењинову мисао да „нема револуционарне праксе без револуционарне теорије“, што комунистичке вође иначе битно разликује од либерално-демократских државника (ко се од ових других бавио друштвеном теоријом?!). У „Зеленој књизи“ експлицитно се наводи социјализам као „решење економског проблема“, и то у облику који има доста сличности са концептом радничког самоуправљања развијаним у социјалистичкој Југославији као алтернатива капитализму и бирократско-етатистичком социјализму. Наравно, Гадафи се од комунистичких идеолога разликује у погледу односа према религији. Ислам је државна религија у Либији, а Куран се узима као темељ разумевања правде.

Међутим, за разлику од рецимо иранских вођа, Гадафи није исламски фундаменталиста, чак и ако је несумњиво помагао исламске радикалне групе, а последњих година узнемиравао западну јавност изјавама да „Европа треба да се преобрати у ислам“ и да „постоје знаци да ће Алах донети победу ислама у Европи“. Јер, овакве делатности и изјаве могу се тумачити пре као дефанзивна реакција једног поноситог Муслимана на агресивну империјалистичку политику Запада према муслиманском делу света, него као некаква офанзивна акција да се исламска религија наметне читавом свету као једино исправна. Штавише, Гадафијево схватање ислама има универзализујући еманципаторски карактер, што се не може видети код загрижених исламских фундаменталиста нераскидиво везаних за сопствени верски партикуларитет: „Ако бисмо себе ограничили само на пружање подршке Муслиманима, био би то пример нетрпељивости или себичности: истински Ислам је онај који штити слабе, чак и ако они нису Муслимани“. Треба споменути и да су, због радикалних друштвених промена које је револуција донела, неки муслимански свештеници оптужили Гадафија за „одступање од Курана“. Либијске власти су на такве нападе реаговале озбиљним ограничавањем утицаја свештенства, тако да је Либија далеко од теократске државе која карактерише крајње конзервативни део исламског света. Док је тамо моћ свештенства огромна, и у непосредној вези с властима, може се рећи да Гадафи међу свештенством има озбиљне противнике. На крају, као револуционарни моменат у Гадафијевој идеологији и

политици, истиче се панисламски и панарапски „национализам“, пројекат уједињења свих Муслимана и Арапа у одбрамбени фронт против империјалистичке, пре свега англоамеричке хегемоније у том делу света. Краљ Идрис се, упркос стицања формалне независности Либије, снажно ослањао на англоамеричку подршку у борби против панарапских „националиста“, омогућавајући Англоамериканцима да у Либији држе војне базе. Са Гадафијевим превратом, а затим револуцијом, окончана је суштинска либијска зависност и потчињеност западним империјалистичким интересима. Сви претходно наведени револуционарни импулси који обележавају Гадафијеву и уопште либијску политику могу се сажети у слогану који је иначе официјелно гесло либијске власти: „Моћ, богатство, оружје - у рукама народа!“

Антиимперијалистичка оријентација либијске револуције била је уочљива одмах након пуча извршеног 1. септембра 1969. Тако је на 24. седници Генералне скупштине УН, одржаној 7. октобра 1969., представник Либије саопштио одлуку нове власти да са територије Либије уклони све стране базе. Либијско вођство је истовремено обавестило амбасадоре САД-а и Велике Британије да прекида са до тада важећим споразумима донетим између Либије и ових земаља. Све то било је праћено нападом на позиције страног капитала у економији, као и национализацијом великих и средњих индустријских предузећа. Званичан израз ових стремљења била је тзв. Привремена уставна декларација, јавно проглашена 11. децембра 1969. године. У њој је истакнуто да је један од главних циљева либијске револуције изградња социјализма заснованог на „религији, моралу и патриотизму“. Тај циљ требало је да буде остварен кроз „социјалну правду, висок ниво производње, уништење свих облика експлоатације и праведну расподелу националог богатства“. Из једног поштено написаног текста недавно објављеног у „Времену“, можемо видети резултате либијске револуције: „Сваки кутак земље је тада из корена промењен. Гадафи је затворио америчке и британске војне базе, похапсио или протерао официре повезане са бившим режимом, заменио готово комплетно свештенство у џамијама јер је било на страни краља, национализовао банке, протерао из земље 30.000 Италијана насељених у време тридесетогодишње италијанске окупације Либије. Сproveо је друштвене реформе које су довеле до значајног скока стандарда обичних Либијаца, школовање и здравствена заштита су постали бесплатни, драстично се променио и положај жена, бар на папиру“. А пре него што пређемо на коментарисање актуелне ситуације у Либији и око ње, вреди споменути генезу и развој вишедеценијских, сложених и амбивалентних односа између Либије и западних земаља: „Западне земље

оптуживале су Гадафија да помаже терористичке покрете широм света (он их је називао револуционарним и ослободилачким), од палестинских организација до ИРА. За подметање бомбе која је 5. априла 1986. експлодирала у једном берлинском клубу и убила два америчка војника, САД оптужују Либију. Амерички авиони су 15. априла те године бомбардовали Триполи и Бенгази, погинуло је око 130 људи, међу њима и усвојена Гадафијева ћерка Хана. САД и Велика Британија су 1991. оптужиле Либијце Алија Амина Фимаха и Абдал Басета ал Меграхија за обарање ПАН АМ-овог авиона 1988. над шкотским селом Локерби. Због одбијања да изручи оптужене, међународне санкције против Либије уведене су у априлу 1992. Санкције су тешко погодиле земљу, расла је незапосленост, привреда је почела да се урушава, стандард становништва је убрзано опадао, расло је незадовољство у земљи. Санкције су пале 1999, када је Гадафи пристао да се Меграхију и Фимаху суди у Шкотској, и брзо су успостављени односи са земљама ЕУ. Пуковник је 2003. најавио да одустаје од програма развоја оружја за масовно уништење, а те године је Либија прихватила и да исплати одштету породицама 270 жртава из случаја Локерби...Чинило се да је Гадафијев револуционарни жар утихнуо, а ексцентричност попримила подношљиве форме...Гадафи влада Либијом 42 године чврстом руком, али та рука последњих година није ни изблиза тако гвоздена као што је у прошлости умела да буде...Систем образовања је ипак бесплатан и у претходним деценијама је давао шансу за образовање свима, без обзира на порекло. И поред деценијских сукоба са Западом, режим у Либији пружао је могућности својим грађанима да путују по свету, елита друштва образована је на најбољим европским универзитетима. Много тога је, попут алкохола, званично забрањено, али у реалном животу атмосфера у Либији је била много опуштенија него у већини других арапских земаља, а економија у земљи се осетно поправила после укидања санкција“.

Одурно лицемерство империјалистичке пропаганде

Тако долазимо до актуелног рата који НАТО и западне земље воде против Либије. Нас занимају пре свега начини на који се у западној јавности оправдава ова „војна интервенција“. Говори се, пре свега, о Гадафијевој „диктатури“, „репресији“ итд. усмереним „против сопственог народа“, наспрам које се НАТО бомбардери и западне силе појављују као „ослободиоци“ и „спаситељи“ „потлаченог“ либијског народа. Наравно, овај сценарио и његова пратећа реторика одавно су познати, нама поготово. Видели смо га у међувремену и у Ираку, а по свој прилици ћемо га, на жалост, и даље гледати на сваком месту и у свакој ситуацији где западни империјализам има озбиљне потешкоће да оствари своје хегемоне економске, политичке и војне интересе. Колико је постало заморно слушати ове отрцане фразе и конструкције из арсенала империјалистичке пропаганде, није потребно посебно спомињати. И без упуштања у тумачење и осмишљавање једног револуционарног пројекта који либерално-демократској идеологији нужно делује као оличење антидемократске политике (будући да ова идеологија своје разумевање демократије догматски узима као универзално важеће), на нивоу прости емпирије многе ствари у овој империјалистичкој галами делују сасвим нејасно и сумњиво,

или можда боље рећи, врло очигледно.

Испод идеолошке образине грађанских слобода на Западу крије се невидљива рука тржишта и новца коју је боље назвати песницом која удара радничку класу по сред чела, што је видљиво у перманентној незапослености и сталном повратку осиромашења и стихијских криза које милионе људи бацају у економску провалију.

Упоредимо Либију са рецимо Јеменом и Бахреином у којима се такође одвијају демонстрације против званичне власти, а њима можемо додати и Саудијску Арабију. Председник Јемена је на власти од 1978., дакле свега девет година мање од Гадафија; кад трајање власти пређе неких тридесетак година, то су занемарљиве разлике. Бахреин је уставна монархија, а Саудијска Арабија апсолутистичка монархија. И у Јемену и у Бахреину имамо побуне грађана, штавише правих грађана, цивила (а не наоружаних до зуба као у Либији), има на десетине побијених, а у Бахреин улазе тенкови С. Арабије као помоћ (споменимо овде једну ситуацију која такође може бити илустративна - када је својевремено совјетска војска ушла у Авганистан, и то на позив самог Авганистана, по основу претходно потписаног споразума између две владе о пружању помоћи СССР-а у случају унутрашње побуне против нове, социјалистичке власти, коју су талибани и покренули, то је проглашено совјетском "инвазијом", "окупацијом", "империјализмом" и чиме све не). Видим и да је национални мото С. Арабије: "Нема другог Бога од Алаха; Мухамед је Алахов изасланик". Баш фина, толерантна религиозна порука, сасвим у складу са вредностима демократског Запада! И ко зна шта све још може да се наведе, али и ово је сасвим довољно. Поставимо сада нека логична питања:

1. Ако је реч о "диктатури", да ли је већа диктатура тамо где имаш додуше доживотног вођу, али кога нико не наслеђује (а испод њега формалне шефове држава који се смењују и народну скупштину), или тамо где имаш доживотне монархе које обавезно наслеђују њихови синови, већ генерацијама уназад и ко зна докле у будућност, а у С. Арабији све то додатно зачињено краљевим апсолутизмом (нема никаквог парламента)? У Бахреину је, осим тога, једно од горућих питања захтев шиитске већине (70 одсто становника) да буду равноправни са сунитима, којима припада и краљевска династија, дакле, није се стигло ни до идеје, а камоли праксе грађанске равноправности. Такође, ако се, с друге стране, позабавимо самим Западом који у овим сукобима, као и обично, на себе преузима улогу и кадије и судије, да ли је моћнија и опаснија лична, видљива власт једног човека, нека буде и диктатура, која је ипак ограничена на трајање његовог живота, од безличне, анонимне диктатуре империјалистичког Капитала који свет држи у шасти много јаче и дуже од свих тих стварних или измишљених, али у сваком случају, глобално оцрњених личних диктатура? Неко је лепо рекао да најјаче стеже невидљива рука, а Гете је имао сличну мисао: „Нико није тако безнадежно поробљен као онај који

погрешно верује да је слободан“.

Испод идеолошке образине грађанских слобода на Западу крије се невидљива рука тржишта и новца коју је боље назвати песницом која удара радничку класу по сред чела, што је видљиво у перманентној незапослености и сталном повратку осиромашења и стихијских криза које милионе људи бацају у економску провалију. А о спрези (крупног) капитала и (високе) политике у врлим „западним демократијама“ излишно је говорити. Нарочито је гротескно слушати споменуте оптужбе против Гадафија и других „диктатора“ када пред собом имамо очигледну чињеницу из живота једне од тих најчувенијих и најгрлатијих „демократија“, оне америчке, која иначе предњачи у сатанизацији „диктатура“ (у које волшебно не спадају Јемен, Бахреин или С. Арабија) - у њој, као и у многим другим „западним демократијама“, не само да до власти већ вековима реално могу доћи само две партије, што само по себи представља обесмишљавање начела демократског плурализма (његовим екстремним редуцирањем на дуализам, тј. на крајњи минимум неопходан за одржање илузије о „демократији“), већ последњих деценија видимо додатно сужење плурализма. Наиме, две породице (Бушови и Клинтони) смењују се на врху власти током више од двадесет година, чиме постаје сасвим огољена одавно позната истина о америчком друштвеном и политичком поретку, колико је снажно у тој „демократији“ ограничен приступ хијерархијски вишим и водећим положајима који се далеко више класно репродукују из генерације у генерацију него што се стичу трудом и залагањем појединаца који крећу „од нуле“ и остварују „амерички сан“ (сетимо се теорије Рајта Милса о „кружењу елита“ унутар америчких владајућих класа). Уосталом, Маркс је луцидно и визионарски разоткрио природу овог система већ у самом његовом повоју и захуктавању, пре више од сто година: „Нигде »политичари« не представљају одвојенији и моћнији део нације него баш у Северној Америци. Обеа великим странкама, које се наизменично смењују на власти, владају људи који од политике праве посао, шпекулишу местима како у законодавној скупштини савеза, тако и у скупштинама појединих држава, или живе од агитације за своју странку, а кад она победи, добивају за награду положаје. Познато је како се Американци у току последњих тридесет година труде да стресу тај већ несносни јарам и како, упркос свему томе, све дубље западају у ову мочвару корупције. Баш у Америци можемо најбоље видети како се развија тај процес осамостаљивања државне власти у односу на друштво коме је она првобитно имала да служи само као оруђе. Тамо нема династије, нема племства, нема стајаће војске, осим оно мало људи за чување Индијанаца, нема бирократије са сталним местима или правом на пензију. Па ипак имамо тамо две велике банде политичких шпекуланата које наизменично узимају у своје руке државну власт, злоупотребљавају је најкоруптивнијим средствима у најкоруптивније сврхе а нација је немоћна према тим двома крупним картелима политичара, који јој тобоже служе, а у ствари владају њоме и пљачкају је“. Ове сурово истините речи могу се применити, без обзира на степен обесмишљавања, изигравања и корумпирања изворног принципа демократије

(владавине народа), на све „западне демократије“, од њихових почетака до данас.

2. Вратимо се опет на Гадафија и Либију. Ако је реч о "репресији", да ли је већа репресија тамо где се власт силом бори против оружане побуне (која је, гле чуда, избила баш тамо где су богата изворишта нафте), или тамо где силом гуши и разбија ненаоружане демонстрације (Јемен), па још уз подршку тенкова из суседне земље (Бахреин)? Такође, да ли је већа репресија тамо где подршку споља и изнутра нападнутој власти непосредно пружају хиљаде људи спремних да у тој борби погину, или тамо где су уз власт остале само полицијске и војне снаге? По империјалистичкој пропаганди, испада да су либијски побуњеници више либијски народ од оних Либијаца који бране Гадафија, да су некако једнакији од ових других. А иначе како би, по овим западним „пацифистима“, либијска власт требало да реагује, да ли би се можда у „узорним западним демократијама“ борили на „демократски“, мирољубив начин, дијалогом са наоружаним побуњеницима?! Бар САД о томе треба да ћуте и да се „покрију ушима“, више пута смо видели како оне решавају случајеве оружаног супротстављања федералним властима у неким својим локалним срединама. На спољњем плану присутна је иста логика, узмемо само примере некадашњег и садашњег бомбардовања Либије. Ако су за убиство два америчка војника САД биле спремне да бомбардују Либију, и да при том убију 130 људи, зашто онда либијска власт не би смела силом да реагује на покушај њеног насилног рушења?! Ако НАТО, како недавно рече његов генерални секретар, има у Либији „право на самоодбрану“ (ма колико то апсурдно звучало), зашто онда либијска власт не би такође имала право на самоодбрану од наоружаних побуњеника?! Није ли, штавише, ово друго много логичније од првог?

Америчка администрација на челу са Обамом само се преоријентисала са Ирака на Авганистан, будући да се у Ираку већ бесповратно заглибила, а даље се наставило и чак појачало са стежањем обруча око Русије или војним претњама Ирану и С. Кореји, да би на ред, као што видимо, дошла и Либија.

Наведеним империјалистичким „аргументима“ који треба да легитимишу терорисање либијског народа од стране НАТО авијације која га тобоже штити од Гадафијевог „терора“, можемо придодати и оптужбе на рачун „корупције“ и „непотизма“ у које је „огрезла“ либијска власт на челу са Гадафијем. Опет, без упуштања у дефанзивну стратегију демантовања ових оптужби, у очи нам поново упада њихова одурна лицемерност. Па сведоци смо да се баш у „западним демократијама“ из дана у дан откривају нови случајеви тешких корупција које сежу до самих врхова власти, и које само потврђују ону Марксову дијагнозу. Како ко оде са власти или изгуби политичку моћ, јавност се упознаје са његовим махинацијама почињеним за време власти. Наведимо само примере Ширака и Хелмута Кола. Познати су нам и примери фузије политичке и

пословне моћи у америчкој високој политици, што би непобитно требало да указује на сукоб интереса као извориште корупције (председници и министри имају истовремено јаке позиције у великим корпорацијама, често у области војне индустрије). А непотизам смо видели на примеру политичких кланова који се формирају око одређених породица (у новије време Бушови и Клинтони, а раније Кенедијеви). Да ли уопште ико може да нас убеди да у „западним демократијама“ деца и рођаци водећих политичких личности ни на који начин не (зло)употребљавају њихов висок политички положај, да у свом животу добијају само оно што произлази из њиховог личног залагања, налик „обичним“ људима (узмимо у обзир и да они не морају експлицитно тражити одређене привилеговане позиције у свом друштвеном напредовању, довољно је да се зна које им је порекло, па ће им се свакако „изаћи у сусрет“)? Како је то могуће ако се зна да се испод те „демократске“ фасаде крије труло и сурово класно друштво у коме у највећем броју случајева о судбини појединаца никако не одлучују њихове личне способности и квалитети, већ припадништво класи у којој су рођени, затечени и заточени, а малобројни изузеци су само изузеци који потврђују ово правило, и користе се за идеолошко оправдање система који наводно пружа једнаке шансе свима? Али, вратимо се Гадафију и империјалистичкој пропаганди. Како то да западним лидерима и медијима, тобоже врло осетљивим на корупцију и непотизам, и дубоко и искрено посвећеним остварењу социјалне правде на кугли земаљској, нису те појаве које везују за Гадафија сметале свих последњих година, када су се ређали у његовој резиденцији (или би он подизао шатор у њиховим престоницама), при том потписујући са њим пословне уговоре вредне милијарде долара?!

Наравно, сва претходно наведена питања су не само логична, већ и реторичка, тако да се одговори сами намећу као очигледни. Али, знамо да разум и искуство немају нарочиту снагу кад су брутални односи моћи у питању. Сила аргумената, на жалост, најчешће узмиче пред аргументом силе. Јер, ма колико аргументи у овом сукобу били у корист Либије, тј. на штету Јемена, Бахреина, С. Арабије и њима сличних, све њих реално поништава једна друга одлучујућа разлика. Ове оријенталне деспотије су, наиме, већ дуго доследни амерички савезници и лојални партнери империјалистичког Запада; ту је сва прича завршена, на том месту престају да важе сви аргументи који се позивају и ослањају на логику и чињенице. Јер, кад су у питању западни и амерички савезници и империјалистички интереси, ма колико те државе одударале од свега онога што се сматра западним духом демократизације, модернизације и просвећености, илузорно је очекивати резолуције и санкције УН, унисону харангу глобалних медија, о бомбардовању да не говорим, који би се против њих окренули и угрозили их. Оне су просто једнакије у свом неваљалству од Либије, Ирана, Кубе, Венецуеле, С. Кореје и других „диктатура“. Што рече Рузвелт својевремено за никарагванског диктатора Сомозу: "Можда је он кучкин син. Али, он је НАШ кучкин син". А скоро видех једну Кисинџерову мисао: "Империје никада не одлазе заувек". И ту је у праву, све време смо сведоци старих империја обновљених у новом руху. Ово гнусно империјалистичко лицемерство лепо је сажето и осликано у већ споменутом новинском тексту: „Реакције великих сила, пре свега САД, на све што се у последња два месеца дешава биле су контрадикторне. Од почетка дешавања у Египту видела се нелагодност Стејт департмента. На једној страни

је био Мубарак, савезник већ 30 година, па ни 300 погинулих није било довољно да се употребе теже речи од декларативног позивања на мир, дијалог и демократију. Сличне реакције из САД биле су и на брутално понашање полиције и војске у Бахреину, уточишту америчке Пете флоте, као и на хаос у Јемену, још једном важном савезнику. Зато многима цинично звуче речи осуде суровости власти у Либији и Ирану према мирним демонстрантима. Међутим, да се политика великих сила заснива на принципима, а не на голим интересима, неко би се већ запитао зашто нема никаквих назнака промена у Саудијској Арабији, ултраконзервативној краљевини пребогатој нафтом, у којој по драконској верзији шеријатског закона не може ни да се помисли на било какве верске или политичке слободе, о женским правима да не говоримо“.

Заједничка судбина Либије, Ирака и Србије

Дешавања око Либије само понављају историјски развој ситуације видљив и у случајевима Ирака и Србије/СР Југославије, у време Садамове, односно Милошевићеве владавине. Све три земље прошле су исте фазе односа према Западу, од првобитне затегнутости и сукоба, преко краћег периода мирољубивијих односа и сарадње, до директног рата који је на крају одлучио о њиховој судбини. Империјалистички Запад није могао до краја да овлада тим државама и у потпуности их потчини својој контроли, већ је могао у најбољем случају да рачуна на њихову спремност на сарадњу искључиво до границе која озбиљније не угрожава суверенитет и независност ових земаља. Отуда фрустрација и нервоза Запада која би у режим тренуцима поклапања интереса само утихнула, остајући притајена у позадини ових односа, и приправна да се поново активира у погодном тренутку. Ни Гадафи ни Садам ни Милошевић нису желели да, било у деловима било у целини, препусте богате ресурсе и потенцијале сопствених држава вољи и надзору западне капиталистичке Империје. И то је био њихов неопростив „грех“ у очима Империје, услед којег се на њих сручила сва лавина економских, политичких, медијских и на крају оружаних притисака и напада, када већ претходне мере и методи дисциплиновања и „преумљења“ нису довели до жељеног исхода, тј. до потпуног сламања кичме и отпора. У Ираку и Либији је западна, нарочито америчка, неутољива жеђ за нафтом била од пресудног значаја. Економском и финансијском кризом уздрман и исцрпљен Запад није могао више да поднесе да издваја милијарде долара за либијску нафту. И зато је одлучио да пређе на директно војно

свргавање непослушне и неподобне либијске „диктатуре“, или бар да свесрдно подржи либијске побуњенике који су се покренули на таласу блискоисточних и северноафричких „револуција“. Када сам крајем 2008. године гостовао у емисији „Кључ“, на питање водитељке о америчкој спољњој политици чију је мирољубивост у то време Обама упорно истицао, као заокрет у односу на агресивну, милитантну политику претходне, Бушове администрације, одговорио сам да не бих био толики оптимиста, јер је историја показала да у временима великих економских криза светске силе често траже излаз у ратовима, као и да не треба прецењивати Обамин утицај јер је војно-индустријски комплекс у САД изузетно јак и сигурно се неће олако одрећи својих интереса. На жалост, каснији догађаји потврдили су моје слутње. Америчка администрација на челу са Обамом само се преоријентисала са Ирака на Авганистан, будући да се у Ираку већ бесповратно заглибила, а даље се наставило и чак појачало са стежањем обруча око Русије или војним претњама Ирану и С. Кореји, да би на ред, као што видимо, дошла и Либија. Као што су 90-тих на простору некадашње Југославије и Србије, када су видели да њихови балкански савезници не успевају да војно поразе Србе и Србију, западни империјалисти непосредно покренули НАТО агресију на РСК, РС и Србију (због Космета), тако данас бомбардују Либију након што су побуњеници почели да губе битку на терену. И поново видимо како њихове „паметне“ бомбе убијају саме те побуњенике, као што су некада убијале Албанце, дакле, исте оне које наводно треба да заштите. А такође видимо да Гадафи нема намеру да напусти земљу и да је одлучан да се бори, недавно рекавши: "Ово је моја земља. Нећу напустити Либију...Борићу се до последње капи своје крви". Или, како је још тврђе и енергичније изјавио његов син, у циљу јачања борбеног морала Гадафијевих присталица и тиме одбрамбене снаге саме Либије, да ће се борити „до последњег човека, жене и метка“. У томе је сличност са Садамом и Милошевићем који такође нису желели да побегну с бојног поља, већ су и након пораза остајали у својој земљи, спремни да у њој окончају свој живот, за разлику од бројних проамеричких диктатора који су пред победом прогресивних снага брже-боље напуштали отаџбину и налазили азил на Западу. Зато не треба имати никакве илузије. Ако Гадафи изгуби овај рат, ако га здружене снаге империјалистичког Запада и либијских контрареволуционара збаце с власти, највероватније ће доживети Милошевићеву или Садамову судбину. Поучен тим искуствима, сасвим је разумљиво што је вољан да се бори до последње капи крви, као што су и њему одани Либијци снажно опредељени да се боре до последњег човека, жене и метка јер будућност поражене Либије биће будућност њиховог ропства и сиромаштва, много раширенијег и страшнијег него икада под Гадафијевом „диктатуром“. Данашње катастрофално социјално стање у Ираку или Србији може им, у случају пораза у овом рату, служити као мрачна слика њихове могуће будућности.

Сумњива позиција Русије и неславно држање домаћих националиста

На крају, не може а да се не прокоментарише држање Русије, домаћих национално оријентисаних организација и уопште патриотског дела наше јавности према рату који се

води против Либије. Позната је неутрална позиција коју је изабрала Русија. Неки наши русофили у томе виде мудру и исправну спољњу политику Русије која наводно стрпљиво чека да се Запад истроши и можда доживи пораз у сукобу са муслиманским делом света, како би онда Русија тријумфално ступила на глобалну геополитичку сцену. Мени ова калкулантска концепција није разумљива нити прихватљива. Јер, шта нам гарантује да ће се империјалистички Запад заиста спотаћи у Либији и да ће, уопште, његове позиције у будућности бити битно ослабљене? Откуда толика сигурност у такав повољан развој догађаја? Шта ако он

победи Либију и из тог сукоба изађе јачи? Ако се низ воду пуне Иран, Либија, Србија, што Русија у овом или оном облику данас отприлике чини, на које савезнике у тим деловима света она уопште рачуна у будућности?! Или можда мисли да ће моћи да игра јачу улогу на глобалној сцени потпуно сама, без савезника?! Јер, зашто би Либија, ако победи у овом рату, или било која друга земља коју је Русија у суштини изневерила и оставила на цедилу, сутра помогла или подржала Русију, у случају јачања западног притиска на њу? Зашто је, на крају крајева, било тако тешко уложити вето у УН, односно шта је спречило Русију да то учини, и тиме са ове акције варварског уништавања Либије скине последњи привид легалности и легитимности? Да ли се Русија уопште залаже за неке принципе и какве-такве идеале, тј. за заиста нови глобални поредак у којем ће се далеко више поштовати међународно право и независност мањих и слабијих држава, и у коме ће стога нестати или бар бити обуздано досадашње империјалистичко насиље Запада, или само лукаво гради бољу позицију за себе у постојећем глобалном поретку у коме ће у будућности преузети улогу Империје, и који, самим тим, није вољна суштински да мења? Ако је ово прво случај, зашто онда Русија није одлучније наступила поводом Либије и уложила вето у УН? Ако је друго случај, зашто би онда требало толико нагињати Русији, једној новој Империји, ма колико она евентуално била за нас повољнија од садашње западне, чију смо деструктивну природу у толикој мери осетили да нам свака промена на том плану нужно делује као спасоносна, а што се накнадно може испоставити као у великој мери илузорно? Све су ово питања која побуђују сумњу било у истинске намере Русије било у то да она уопште има јасну и дефинисану визију свог места и улоге у свету. Чудне несугласице унутар руског руководства по питању Либије могле би потврђивати ову другу сумњу. Приликом недавног гостовања руског амбасадора у Србији Александра Конузина на Универзитету Мегатренд, из публике је било постављено питање руског става према Либији. Конузин је кренуо са причом о „лошем“ Гадафију и сличним стварима, али је истакао да је за Русију најважније да престане убијање цивила. Наравно, остало је двосмислено шта се тачно мисли под овим последњим, што су уобичајени, већ познати дипломатски трикови који треба да укажу на „непристрасност“ нечије позиције. Јер, у правом смислу те речи, цивили у овом сукобу убија једино НАТО, пошто либијски побуњеници нису цивили, него наоружани људи. Зато хтедох да устанем и кажем да имам предлог како спровести руски став: нека

наоружани „цивили“ престану са побуном и нека НАТО обустави бомбардовање, и цивилних или „цивилних“ жртава више бити неће! Но, нисам хтео да оваквом иронијом кварим пријатељску и срдачну атмосферу која је пратила посету руског амбасадора, поготово што се она одвијала у контексту несумњиво значајне посете Владимира Путина нашој земљи.

Али, било како било, не можемо очекивати да Руси буду већи Срби од Срба, и кад је у питању Либија, а не само Србија. Да се Срби, нарочито они који за себе и своје организације мисле да су истински промотери српских националних интереса, нису баш прославили поводом овог рата против Либије, болно је очигледно. Свака част бројним надахнутим и убедљивим текстовима на НСПМ-у и другим интернет порталима који се профилишу као патриотски, такође и нашим многочланим Фејсбук групама које су изразиле подршку Гадафију и либијском народу. Такође, у граду се по зидовима ту и тамо могу видети графити и слике са истом поруком подршке. Али, све то далеко је од довољног и очекиваног. Тешко се може порећи да је ипак срамотно и поражавајуће да ниједна од политичких странака или невладиних организација које се декларишу као патриотске (ДСС, радикали, Двери, Наши 1389, Образ и слични) нису позвале народ да се бар једном јавно окупи у што већем броју и тако покаже своју солидарност са Либијом, и то у облику демонстрација испред амбасада агресорских земаља. Такве слике имају, рекао бих, још увек већи медијски утицај него интернет сервиси или уметност урбане гериле, јер показују спремност људи на храбрију колективну јавну акцију, а не само на мање-више индивидуалне, анонимне и безопасне изразе отпора и неслагања с насиљем које се, утолико горе, спроводило и спроводи не само против Либије, већ и против Србије. На чини ми се једином јавном скупу који је до сада одржан (не рачунам окупљања радикала у затвореним салама), у организацији либијских студената и Друштва српско-либијског пријатељства, окупило се свега пар десетина људи, што је велика срамота. Јесмо ли сасвим изгубили памћење, јел' се не сећамо како је нама значило у време НАТО агресије када видимо да се у свету организују протестни скупови који су истовремено били скупови подршке нашем народу и држави? Јесмо ли баш толико огуглали, отупели и пукли као народ (да увелико јесмо, није спорно), да више нисмо у стању да се покренемо готово ни за шта, ни за своју слободу и елементарну егзистенцију, а камоли за људско саосећање са народом који данас, као некада ми,

крвари под ударима НАТО бомбардера? А познато је колико су Либија и наша држава имале добру сарадњу (слично Ираку и Србији/Југославији) , колико је наших људи тамо радило или ради, и колико нас, на крају крајева, сам Гадафи поштује, што говори чињеница да у његовом окружењу има доста Срба и да се на њихове савете и помоћ радо ослања.

Показати данас солидарност са Либијом и вођом либијске револуције значи показати приврженост нашој властитој личној и националној слободи, достојанству, правди и истини. Јер, либијски народ на челу са Гадафијем данас води исту ону борбу коју смо ми некада водили и коју треба опет да поведемо, за поновно стицање слободе да сами одлучујемо о садашњости и будућности своје земље и нас самих, противно хегемонској вољи и експлоататорским интересима западне капиталистичке Империје.

Коришћени извори:

http://en.wikipedia.org/wiki/Muammar_al-Gaddafi

http://en.wikipedia.org/wiki/Third_International_Theory

http://en.wikipedia.org/wiki/The_Green_Book

http://en.wikipedia.org/wiki/Ildris_of_Libya

Момир Турудић: „До последњег човека, жене и метка“, *Време* бр. 1051, 24. фебруар 2011, линк: <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=977960>